

Avtor besedil in podnapisov: dr. Marko Freljih

MAGIJA AMULETOV THE MAGIC OF AMULETS

KATALOG RAZSTAVLJENIH PREDMETOV

RAZSTAVNI PROSTOR 2

Obredna zvončka

Slonokoščena obala, 20. stoletje, SEM

Ropotulja – zvonček

DR Kongo, 20. stoletje, SEM

Zvonček sv. Jurija

Izrael, 21. stoletje, zasebna zbirka
Zvončki so v različnih kulturah obredno glasbilo. Uporabljajo se za odganjanje zlih duhov in so v miniaturni obliki zelo priljubljen amulet.

Nojevo jajce kot amulet

Egipt, 19. stoletje, SEM

Ko čas še ni obstajal, ni bilo ne neba ne zemlje. Bila je samo voda. Neskončni ocean pradavnine! Voda je bila živa, zato je njen duh izrekel besedo in nastala je oblika sveta. Ko je duh zopet spregovoril, se je iz vode dvignilo kozmično jajce, v katerem je bil bog Ra v podobi sonca. To je bila utelešena božanska moč, iz katere je vzniknilo življenje na zemlji.

Nojevo jajce kot simbol zmagoslavja nad smrtjo je postalo priljubljen dodatek v grobovih predvsem med Feničani, poznamo ga tudi na upodobitvah v rimskih grobnicah v Aleksandriji. V krščanski ikonografiji se jajce pojavlja v kontekstu Jezusovega vstajenja. Kot simbol kozmičnega jajca z nadnaravnimi lastnostmi ga uporabljajo v Afriki in npr. tudi v Turčiji kot amulet, ki viseč izpod stropa varuje notranjost hiš in mošej.

Legendo o kozmičnem jajcu in rajskem svetu pred vesoljnim potopom poznamo tudi v Sloveniji.

Usnjena amuleta

Zahodna Afrika, 19. stoletje, SEM
Romarji, ki so obiskovali svete kraje, so že od pradavnine imeli navado, da so iz posvečenega mesta vzeli pesek, zemljo ali pa so iz kamnitih zidov strgali peščeni prah. Pridobljeno vsebino so potem primerno zapakirali in nosili pri sebi kot amulet. Včasih pa

so "sveti prah" z določenim namenom dali v hrano ali pijačo. To navado še danes prakticirajo frančiškani v Betlehemu, kjer prodajajo prah iz votline, v kateri naj bi Marija dojila Jezusa. V vrečki s prahom so priložena tudi navodila za uporabo v številnih svetovnih jeziki.

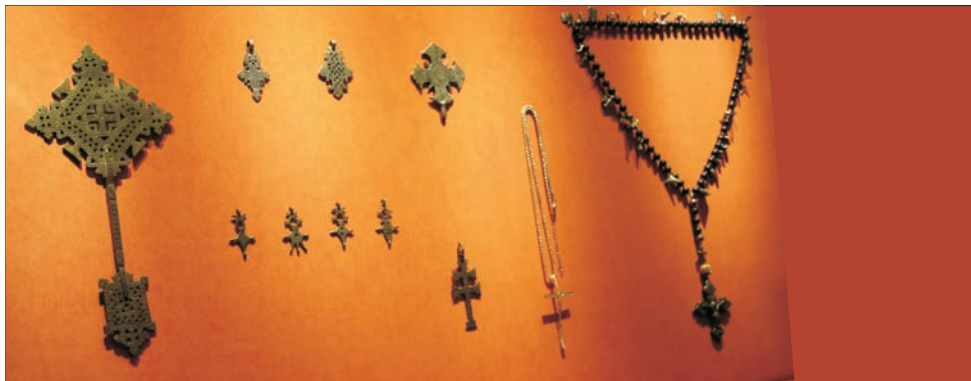

Pokrivala z rogovi

Togo, 20. stoletje, SEM
Kavriji so bili ponekod v Afriki plačilno sredstvo do začetka 20. stoletja. Mladi fantje ljudstva Konkomba v Togu so si pri iniciacijskih obredih bojno opremo

okrasili s kavriji in s tem predvsem dekletom izkazali svoj gmotni položaj in pripravljenost za poroko. V spopadih pa so kavriji delovali kot amuleti in varovali življenje bojevnika.

Koptski križ

Obeski v obliki križa
Etiopija, 20. stoletje, SEM

Križ na verižici

Slovenija, 21. stoletje, zasebna zbirka

Južni križ ali Križ Agadeza – srebrni

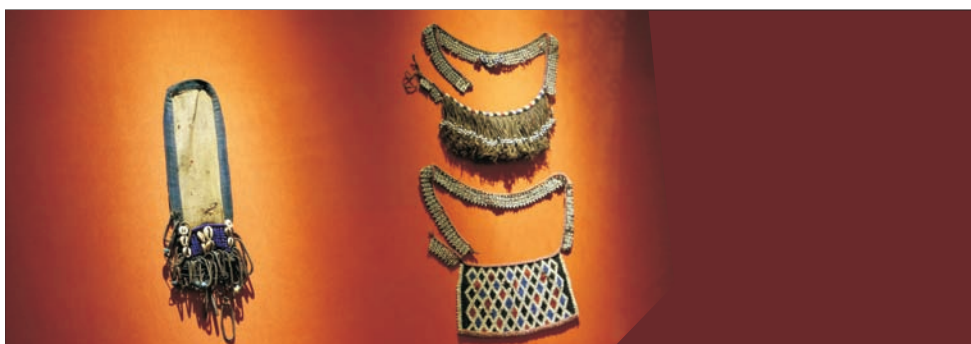
obeski Tuaregov
Mali, 20. stoletje, SEM

Rožni venec

Slovenija, 19. stoletje, SEM

Karavaka križ varuje proti kugi

Slovenija, 17. stoletje, Muzej
krščanstva na Slovenskem

Sramni predpasniki

DR Kongo, 20. stoletje, SEM
Južna Afrika, 20. stoletje, SEM
Južna Afrika, 20. stoletje, SEM

Sramni predpasniki so bili izdelani in okrašeni z materialom, ki je že sam po sebi imel zaščitni pomen. To so predvsem kavriji, steklene jagode in kovinski obeski.

Naravno barvilo za telo

Sudan, 19. stoletje, SEM

Vzglavnik

Somalija, 19. stoletje, SEM
Vzglavnik z zaščitnimi motivi, ki varujejo med spanjem.

Pribor za tetoviranje in skarifikacijo

DR Kongo, 19. stoletje, SEM

Zaščitno okrasje za glavo

Južna Afrika, 20. stoletje, SEM

Kip iz slonovine

z vzorci skarifikacije
DR Kongo, 20. stoletje, SEM

Srebrni nanožnici

Egipt, Zahodna puščava, 20. stoletje
Ženske iz ljudstva Awlad Ali iz Zahodne puščave so jih nosile v paru. Polmesec z zvezdo v sredini je tisočletja star astralen motiv, medtem ko je ptica simbol izobilja. Obe podobi se pogosto pojavljata na beduinskem in berberskem nakitu iz Egipta in Libije.

Širok srebrni obroč

Egipt, Zahodna puščava, 20. stoletje

Širok srebrni obroč

Egipt, Zahodna puščava, 20. stoletje
Khulkhal - nanožnici
Egipt in Sudan, Nubija, 20. stoletje

Votli reliefni srebrni nanožnici z astralnimi simboli.

Zasebna zbirka Shahire Mehrez

Predpasnik

Sudan, 19. stoletje, SEM

Izjemen primer železnega predpasnika je leta 1850 prinesel iz južnega Sudana misijonar Ignacij Knoblehar. Med ljudstvom Bari so ga lahko nosile le poglavarjeve žene in hčere. Železo je pri številnih afriških ljudstvih imelo magično zaščitno moč.

Leta 1895 inventarizirana "magična pipa" iz Maroka je izjemen eksponat zbirke Slovenskega etnografskega muzeja. Kdo je bil njen lastnik, ne bomo nikoli zvedeli. Iz okrasja iz več kot sto raznovrstnih predmetov pa lahko sklepamo, da se je temeljito zavaroval z amuleti in materialom, ki ga je uporabil za zdravljenje, prerokovanje in čaranje.

Najpomembnejši amulet so kosi rdeče korale, ki naj bi po grški legendi nastala iz krvi pošasti Gorgone. Korala je odganjala zli pogled in kot simbol krvi zagotavljala življenjsko energijo. Zaradi povezave s krvjo ji že od antike dalje pripisujejo zdravilne učinke in ustvarjanje ugodnih vibracij, ki vplivajo na dobro psihično počutje.

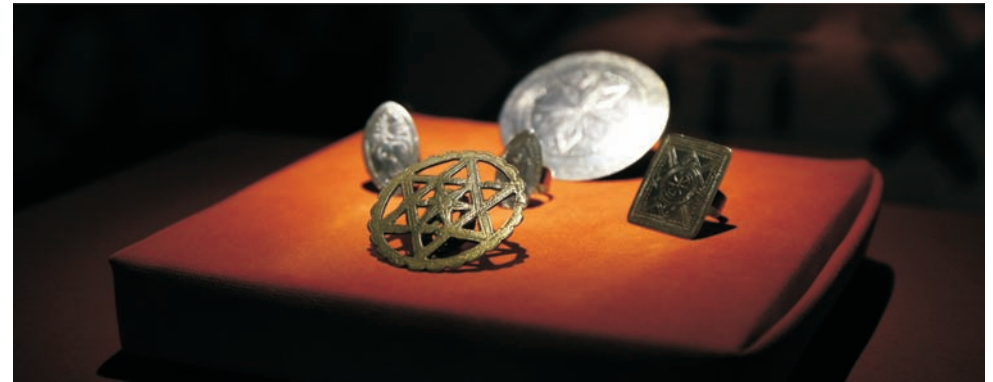

Roka je kot amulet poznana v različnih kulturah. V islamu je znana kot Roka Fatime (hči preroka Mohameda) in Hamsa (pet glavnih obveznosti muslimanov). Judje imenujejo amulet Roka Mirjam. Roka je amulet proti hudobnemu pogledu. Alžirija in Tunizija, 20. stoletje
Zasebna zbirka
Tunizija in Izrael, 21. stoletje
Zasebna zbirka

Ogrlica z rdečimi koralami

Trikotni amuletni obesek iz steklenih kroglic

Alžirija in Tunizija, 20. stoletje
Zasebna zbirka

Nejmit – srebrn prstan s Salomonovo zvezdo

Egipt, oaza Siwa, 20. stoletje
Salomonova zvezda je bila pogosto uporabljena kot talismanski motiv.

Intassart – srebrn prstan

Egipt, oaza Siwa, 20. stoletje

Intassart – srebrn prstan

Egipt, Zahodna puščava, 20. stoletje

Intanqutet ali tanqutet – srebrn prstan

Egipt, oaza Siwa, 20. stoletje

Tadnemas ali namas– srebrn prstan

Egipt, oaza Siwa, 20. stoletje
Prstan je nevesta nosila na sredincu. Osmerokraka zvezda je solarni simbol.

Zasebna zbirka Shahire Mehrez

Ta'liqayn

Velika uhana nevestinega pokrivala
Egipt, oaza Siwa, 20. stoletje
Zasebna zbirka Shahire Mehrez

Srebrna filigranska ogrlica

Pogosto jo srečujemo na podeželju v Egiptu: verižica z visečimi rondelami, ki nosijo velik polmesečni obesek, na katerega je pritrjen srebrnik iz obdobja vladavine sultana Husseina Kamela 1914–1917.

Kerdane - srebrna ogrlica

Značilna je za Beduine iz Severnega Sinaja. Oblika polmeseca in modre jagode so talismanske narave. Gre za pomemben del nakita, ki je danes že zelo redek.

Egipt, 20. stoletje
Zasebna zbirka Shahire Mehrez

Agheetz nazuwwar - koralna ogrlica

Iz oaze Siwa, narejena iz več nizov zelo starih koralnih cevčic, med seboj ločenih z velikimi kovinskimi rondelami: nosile so jo samo poročene ženske.

Ogrlica z jantarjevimi obeski

Teznekht - ogrlica z jagodami in visečimi verižicami

Uporaba jantarja za zaščito je bila zelo razširjena po vsem Egiptu.

Salhat ali agheetz nesalhiyat - ogrlica

Nosijo jih neveste iz oaze Siwa na dan poroke, nato postane del tradicionalnega nakita poročene ženske: talismanski kosi podkve oblikujejo polmesec, ki obkroži zvezdo, kar je pradaven astralen motiv.

Egipt, 20. stoletje
Zasebna zbirka Shahire Mehrez

Idrim ali idrinim - velik srebrn disk

Disk je značilen za oazo Siwo. Je deviški simbol, ki ga nevesta zadnjič nosi med poročnim slavljem. Nato ga vrne materi, da ga bodo nosile druge mlade ženske v družini. Gre za nekoliko zagoneten okras, ki nikjer v Egiptu nima vzporednic in je verjetno povezan s kultom in preročiščem sončnega boga Amon Ra, zaradi katerega je oaza slovela v antiki.

Hafizah - nubijski srebrni amuletni disk

Hafizah - nubijski srebrn amuletni disk, obesek

Apotropijski napis se glasi "Bog, ki je Edini."

Hilyet al khulalah - nubijski srebrn okrask

Okras je sestavljen iz velika polmeseca – astralnega simbola.

Droben, ročno iztolčen srebrn predmet

Salomonova zvezda je bila talismanski motiv.

Hafizah - nubijski srebrn amuletni obesek

Hijab - nubijski srebrn tul za amulete

Hafizah - nubijski srebrni amuletni disk

Egipt, 20. stoletje
Zasebna zbirka Shahire Mehrez

